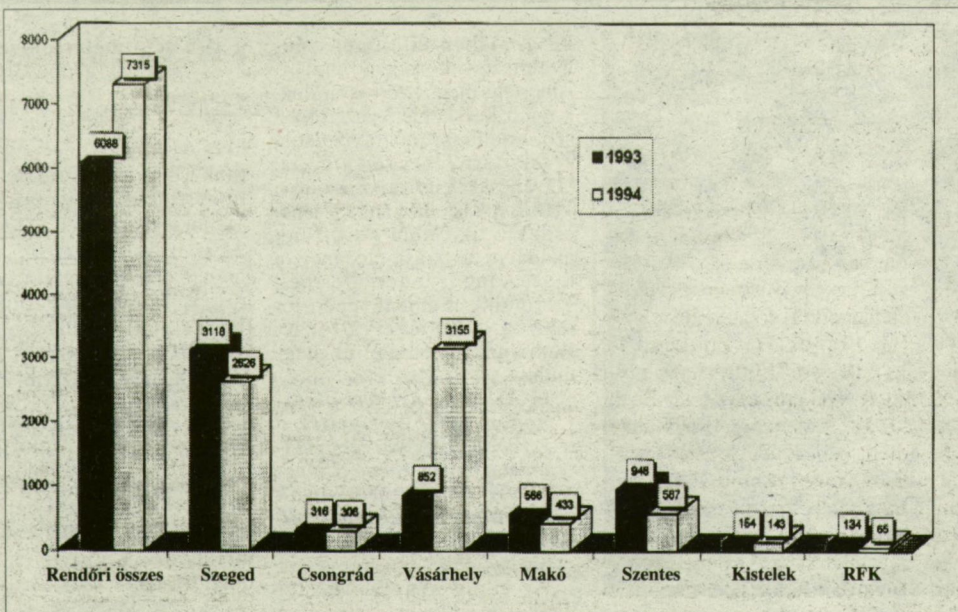




Ismerтті vált bűncselekmények száma 1993-ban és az 1994. I. félévében

Zavaros pénzügyek - védelmi zsarolás Beszélgetés dr. Lukács János alezredessel

Az idei esztendő első felének megyei bűnözési adatait boncolgatva beszélgettünk a főkapitány helyettesével. Az első részben a régió földrajzi elhelyezkedéséből, a határok közelségéből adódó problémákról, bűnözési jelenségekről volt szó.

■ **Sikamlós terület az olaj-ügy. Sikerült-e érdemleges eredményt elérniük? A hálóban akadtak-e nagy halak, vagy csupán a kicsik fickándoztak benne?**

– A főkapitányság gazdaságvédelmi osztálya nyomoz az ügyben, a szakértői véleményekre várunk, remélhetőleg a harmadik negyedévben befe-

jezhetjük – magyarázta az alezredes. – Kovács Lászlót és társait adócsalással és egyebekkel gyanúsítottuk, „számlájukon” – az előzetes szakértői megállapítás szerint – 1 milliárd forint szerepel. Több példát is említhetnék. Az ügyek jórészt átkerültek a vám- és pénzügyőrökhöz. Tisztában vagyok vele, hogy a felgöngyölített esetekkel csupán a jég-hegy csúcsát sikerült megcéloznunk. Ez a jelenség mindaddig megmarad az egész országban, amíg egy állami szintű szabályozás meg nem történik.

■ **Ember legyen a talpán, aki meg akarja becsülni,**

mennyi fegyver van a megyében. Jelenti-e ez a bűncselekmények eldurvulását?

– A bűnöző, ha fegyvert használt a határainkon túl, akkor előbb-utóbb nálunk is megteszi. Volt rá példa. Szegeden sok egyszemélyes üzemeletetű boltot támadtak meg, pisztollyal követelve a bevételt. A lőfegyver birtoklása fokozott bátorságot ad az elkövetőnek.

■ **A témához kapcsolódik a pénzbehajtás és a védelmi zsarolás. Bizonyára csak töredéke jut ezeknek a rendőrség elé, hiszen gyakran a károsultak is „sárosak”...**

– Amíg a gazdasági és pénzügyi viszonyok nem tisztázódnak Magyarországon, addig a pénz erőszakos behajtása is jelen lesz – vélekedett a főkapitány-helyettes. – A rendőrségnek az a dolga, hogy ha tudomására jut, akkor az elkövetőket derítse fel és bizonyítsa. Hogy az üzleti etikánk mennyire korrekt, mennyire tiszta? Nehéz belelenni. Éppen ezért nem vagyok meggyőződve, hogy minden ilyen cselekmény ismertté válik a rendőrség előtt. Ugyanez a helyzet a védelmi zsarolással. A gazdasági átalakulás zavaros pénzügyi viszonyai magukban hordozzák ennek a lehetőségét.

■ **Ha már az első félévről beszélünk, volt itt Szegeden egy robbantás... Azóta már kétszer ismételték a robbantatókat Budapesten. Mit tudnak az ügyben elmondani?**

– Egy speciális csoportot hoztak létre az ügyben, ennek tagjai a munkatársaim is. A kriminalisztikai azonosságokat igyekeznek megállapítani. Egyelőre mind a külföldi, mind a magyar elkövetés szóba jöhet. Szabadkai kollégákkal konzultáltunk a témában. Sajnos a szegedi ügyben sem tudok olyan fordulatról beszámolni, amely lényegesen közelebb vitt volna a megoldáshoz.

■ **Lépten-nyomon szóba kerülnek a külföldi bűnözők. Miért engedjük be őket az országba, hogyan lehetne már a határon kiszűrni őket?**

– Ez a kérdés meghaladja egy bűnügyi vezető kompetenciáját – jelentette ki dr. Lukács János. – Államok közötti kapcsolatokról, szerződésekről van szó. A vízumkényszer bevezetését nem én vagyok hivatott eldönteni. Egy azonban biztos: konkrét szigorításra van szükség a határokon.

V. Fekete Sándor

■ **A törökök még nyaralnak...**

A románok is tereltek Battonyára

A várakozásoknak megfelelően, az utóbbi napokban jobbra az Európába visszatérő törökök adták az utasforgalom zömét Nagylakon. A határátkelőnél Jenei Sándor őrnagytól megtudtuk, a hét végén már a román fél is a magyarokéhoz hasonló szükségintézkedéseket vezetett be – Aradról terelni kellett a forgalmat Battonya felé.

Információink szerint, a vámszerveknek több esetben is problémájuk volt a Magyarországon feketén dolgozó románokkal. Az idegenrendészeti törvény alapján helyszíni bírság, vagy kiutasítás lehet a vége, az illegális munkavállalás miatti túltartózkodásnak. Egyre gyakoribb, hogy a román munkavállalók hagyományban kapják a fizetséget, amelyet azután szeretnének kivinni az országból. Erre csak megfelelő engedély birtokában van lehetőség, a többiek a vámosok visszafordítják.

Jenei Sándor őrnagytól megtudtuk, a hét elejére 6-8 ezres, a közepére 12-14 ezres napi forgalmat várnak. A hét utolsó napjain ismét nagyobb, 18-20 ezres rohamra lehet számítani, mivel a néhány héttel ezelőtt hazatért törökök jelentős része még nyaral, s nem utazott vissza Európába.

P. T. P.

■ Ha jól emlékszem, az 1960-as évek eleje óta ismerem Balogh Sándort, bár közeli kapcsolatba nem kerültünk. Tudtam róla, hogy a falu párttitkára volt, később pedig téveszelnők lett belőle, de feleségével most találkoztam először. Időskori bajokról jött elő a szó, akkor hallottam, orosz katonák 1944. november 4-én átlótták a vállát. Akkor volt 13 éves. Tiltakozott, nehezen szánta rá magát bővebb fölvilágosításra, de nem akartuk hagyni.

■ **Hányan voltak?**

– Az oroszok? Nálunk csak három katonája volt. Anyánkat meg a bátyámat belőlték a kamrába, rájuk zárták az ajtót, a lányokat pedig kiverték az udvarra. Ott volt a szomszédasszony is, őt is. Amikor már kint voltunk, eleresztettek egy sorozatot. Nekem szerencsém volt, csak a vállamat találta el a golyó. Az egyik nővéremnek ennél is nagyobb volt a szerencséje, mert kicsi volt, és a feje fölött sivított a lövedék, de két nővérem halálos sebet kapott. A tüdőlövését is csak hajnalban tudtuk orvos elé vinni. A Csókásiné anyját is lelőtték.

■ **Aztán?**

– Elszeleltek. Ámbár, reggel, orosz autó szállította be a sérülteket a kórházba. Sajnos, több ilyen eset is történt akkoriban a faluban, talán el is tudnám sorolni mindet. Tele volt a falu orosz katonával, a templomkertben volt a lőszerraktár, és este tájban elszédlegetek, leginkább lányok és ital után. Fegyverüket mindig vitték, és sokszor használták is.

■ **Utána?**

– A Sándor akkor nem volt idehaza, orosz is ismertük egymást, de az apja fölajánlotta, hogy beköltözhünk hozzájuk, Gajgonyába. Amikor a követ-

kező év májusában sebesülten hazajött, akkor találkoztunk, és ebből lett, látja, a házasság.

■ **Volt tehát egy család, amelyik majdnem kiirtódott az oroszok által, és lett egy férj, aki viszont párttitkár lett. Nem furcsa?**

– Nem csináltam belőle problémát. Apjáék nagyon becsületesek voltak, nem volt rá okom, hogy fönntartásaim legyenek. Sajnálom inkább most is, mert éjszakánként jön ki rajta az akkori idegesség.

■ **Csak tizenhárom éves volt.**

– Másodikos voltam a szegedi gimnáziumban. Nem is tudtam folytatni később se. Biztattak nemrég, jelentkeztem kárpótlásra, be is adtam a kérelmemet, de el is utasították. A korábbi képviselőnk tovább biztatott, föllebbezzünk, mert aki itthon szenvedett hátrányt, azt is megilleti a kárpótlás, de erre még választ se kaptunk.

Sándor háta mögött történt ez a kis beszélgetés. Alig léptünk be, jött Aranka néni nővére, hogy nagy baj van. Bezárta az ajtót, most viszont nem tudja kinyitni. Mire való egy jó sógor, indult azonnal, hátha jó betörő lenne még belőle.

Kuláknyuvasztó idők voltak azok az évek. Ha nem is mindenki mindenkint jelentett föl, de az a néhány, aki űzte ezt a szomorú sportot, kitett magáért, győzte energiával.

– Azt nem tudom, hányat jelentettek föl, de azt se tudnám összeszámlálni, ellenem hányszor indult eljárás. A legegyszerűbb vád: pártolom a kulákokat.

■ **Nem volt igaz?**

– Csavaros a kérdésed. Igaz volt, mert valóban kiálltam mellettük, de nem azért, mert kulákok voltak, hanem azért,

Följelentős idők



Balogh Sándor és felesége, aki most is háttérben marad. (Fotó: Enyedi Zoltán)

mert a becsületes, dolgos emberek mellett ki kellett állnia valakinek.

■ **Csavaros a felelet is. Mondandó példát?**

– Ponyvás teherautóval szaladt tele egyszer az utca, és jött néhány dzsip is. Lezárták az egész utcát. Bejött a pártirodára két őrnagy meg egy alezredes, és kijelentette, ma éjjel százötven kulákot visznek el a faluból. Láttam a listát, nagyon pontos volt, utca, ház-

szám, minden stimmel, tehát jól dolgozott, aki összeállította. Mondtam is, ezen csak száz-húsz név van. Majd maga megmondja a többi, ez volt rá a felelet. Elkezdtem ez elején: ez is rendes ember, az is rendes ember, és ez se hallgatja a Szabad Európát, meg az se. Jó, akkor nézzük a névsor végét! Szabados Pali bácsi volt az utolsó, repülő őrnagy hajdánán. Na, az aztán nagyon rendes ember! Mondtam nekik,

nincsen itt semmi baj, a megyei begyűjtési vándorászólát is a mi falunk kapta. Két hatóság tanút is hoztak magukkal, ők is bizonygatták, valóban csupa rendes ember van a listán. Egyikük gondolt egyet, elküldte a másikat, hogy hozzon egy demizson bort. Reggelig a három tiszt úgy berúgott, a lábán is alig tudott megállni. A nagy kitelepítés tehát elmaradt.

■ **Mesésnek tűnik ez így.**

– Pedig nem volt mesés. Közben is sanyargattak állandóan: hogy én nem akarom igazán a termelőszövetkezetet. Valaki bizonygatta, mindig arról beszélék. Az lehet, hogy beszél, de aki akarja, az cselekszik! Aztán elkábította őket az ital.

■ **Téged is vádoltak, a kulákokkal iszol.**

– Meg is feleltem rá mindjárt. A tanácselnök jelentett föl. Mondtam, valóban megkínált a Kovács János mindketőnket, te meg is ittasd, de én nem, mert én a bort nem szeretem. Azt az egyet soha nem tudták rámbizonyítani, hogy akárkitől is elfogadtam volna bármit is. Aztán megvadtak azzal, hogy beszédes viszonyban vagyok a pappal, László Jánossal, meg a főrendiházi dr. Balaskai Gyulával. Igaz volt, valóban beszédes kapcsolatban maradtam mindenkivel. A pap pap azt is megbeszélte, hogy hamarabb befejezi a misét, amikor gyűlést tartunk.

■ **A téész mégis megszerződött.**

– Meg, és biztosan ezer

oldala volt annak is. Kint járt akkor is a bódés kocsi...

■ **...amit dumadozoznak mondtak?**

– Jó, mondjuk dumadozoznak. Bodor Lajost akarták megpuhítani éppen. Bementem hozzájuk, legalább húsz „népnevelő” volt bent, és mind hangosan mondta az igét. A lánya sírt, a Lajos meg öklöbe szorította mind a két kezét, hogy visszaüssön, ha meg találják útni. Csattanás előtti pillanatok voltak. Mondtam nekik, elvtársak, menjenek tovább, majd én beléptem Bodor elvtársat. Elkotródtak, mi meg szépen megegyeztünk. Fontos emberünk lett a szövetkezetben.

■ **Csavaros cselekedet ez is, mert mégiscsak belépett.**

– Egyenes cselekedet volt inkább: nem lehetett azt kikérülni.

■ **Jól hallottam? Föl is függesztettek az állásodból.**

– Ötvenhat tavaszán. Mondták, üljek le, mert a megyei pártbizottság fölfüggesztett. Azt feleltem rá, kibírom én állva is. Május 1-jén hozták ki a munkakönyvemet: helyezkedjek el, ahol tudok. Akkor született a lányunk, és én akkor maradtam fizetés nélkül. A fölvasárlótelepen kaptam munkát, parádicsommal, káposztával, mindenféle gyümölccsel bajlódunk. Ötvenhétben megint hívatnak, elmondták, micsoda igazságtalanság történt velem, és ha kérem, visszamenőleg kifizetik az összes elmaradt fizetésemet is.

■ **És most?**

– Látod, alacsony a vérnyomásom, ennyi a bajom csak. Meg az, hogy eljárt fölöttünk az idő.

Horváth Dezső